

Hugo Bouter

De verborgenheid van Christus en de Gemeente

‘Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door het woord, opdat Hij de gemeente voor Zich zou stellen, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar opdat zij heilig en onberispelijk zou zijn. Zo behoren ook de mannen hun eigen vrouwen lief te hebben als hun eigen lichamen. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief. Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het, evenals ook Christus de gemeente. Want wij zijn leden van zijn lichaam, van zijn vlees en van zijn gebeente. ‘Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot een vlees zijn’. Deze verborgenheid is groot, maar ik doel op Christus en op de gemeente.’

Efeziërs 5:25-32

1. De Gemeente als het lichaam én de bruid van Christus

Christenen zijn leden van het lichaam van Christus. *‘Wij zijn leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn gebeente’*, zegt Paulus hier in de brief aan de Efeziërs (Ef. 5:30). Dit is in meerdere opzichten een diepzinnige uitspraak. De Gemeente is verbonden met de opgestane Christus en zij deelt in Zijn natuur. Zij ontleent nu reeds haar leven aan Hem in *geestelijke* zin, en zij manifesteert Christus op aarde in de tijd van Zijn verwerping. Maar de Gemeente zal straks ook delen in de heerlijkheid van Christus’ opstanding, wanneer onze lichamen gelijkvormig zullen worden gemaakt aan het lichaam van Zijn heerlijkheid (vgl. Luc. 24:39; Fil. 3:21). Het lichaam van Christus zal dan in volle heerlijkheid gezien worden en een volmaakte eenheid vormen (vgl. Joh. 17:23, hoewel het daar om de familie-eenheid gaat).

Bovendien is de Gemeente niet alleen het *lichaam* van Christus, maar ook Zijn *bruid*. Deze beide beelden zijn aan elkaar gerelateerd, zoals hier duidelijk wordt gemaakt. De apostel verwijst in Efeziërs 5 namelijk naar de eerste hoofdstukken van het boek Genesis. Eva kwam voort uit Adam, nadat er een diepe slaap over hem was gekomen.

Toen zij tot hem werd gebracht, erkende Adam dat zij been van zijn gebeente en vlees van zijn vlees was. Hij constateerde dat er geestelijke en lichamelijke verwantschap met haar was. Evenzo is de Gemeente been van Christus' gebeente en vlees van Zijn vlees (vgl. Gen. 2:23).

Zoals Adam een vrouw kreeg die uit zijn zijde was genomen, zo heeft Christus een bruid die figuurlijk gesproken uit Zijn doorstoken zijde is voortgekomen. De Gemeente, de bruid van het Lam dat geslacht is, is de vrucht van 'de arbeid van Zijn ziel', van Zijn lijden en sterven (Jes. 53:11SV). Adam zocht naar iemand die beantwoordde aan zijn gedachten en verlangens, een helper die bij hem paste, maar hij vond die pas nádat de HERE God een diepe slaap op hem had doen vallen en een vrouw voor hem had gevormd uit de rib die uit zijn zijde was genomen (Gen. 2:18-23). Zo heeft Christus ook pas een bruid gevonden, nádat Hij een diepe 'doodsslaap' had ondergaan en uit de dood was opgewekt. De bruidsgemeente, waartoe alle ware gelovigen uit deze bedeling behoren, kon pas voor Christus worden toebereid *nadat* Hij als Mens in de dood was gegaan en weer was opgestaan.

2. De Gemeente dateert van nà het kruis

Het is van groot belang te begrijpen dat de Gemeente gevormd is *na het kruis*. Ongetwijfeld waren er ten tijde van het Oude Testament vele ware gelovigen, maar zij vormden niet de bruid van de Mens geworden, gestorven en opgestane Christus. Vóór het kruis kon er geen sprake zijn van de Gemeente als het lichaam en de bruid van Christus. Vóór het kruis was er geen éénmaking mogelijk met de Mens Christus Jezus. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de woorden van Christus Zelf, wanneer Hij Zichzelf vergelijkt met het tarwegraan dat in de aarde valt en sterft om vrucht te kunnen voortbrengen: '*Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht*' (Joh. 12:24). Christus was als Mens op aarde alleen tot aan Zijn kruisdood. Hij was de unieke en volmaakte Mens, waarin God een welbehagen vond; maar Hij was alleen. Hij had geen mensen die als de leden van Zijn lichaam met Hem verenigd waren. Hij had geen bruid die bij Hem paste en die beantwoordde aan Zijn natuur. Dat werd allemaal pas mogelijk, nadat Hij in de dood was gegaan en het verlossingswerk had volbracht.

Dit wordt niet alleen bevestigd door het verhaal van Adam en Eva; we zien het in type ook heel treffend in de geschiedenis van Isaak, de geliefde zoon van de aartsvader Abraham. Pas nádat in Genesis 22 (bij gelijkenis) het offer van de zoon heeft plaatsgehad, is er voor het eerst sprake van de bruid die aan hem zou worden gegeven. In Genesis 22:23 wordt Rebekka voor het eerst genoemd; en pas na de dood van Sara vindt dan de bruidswerving plaats door middel van de knecht van Abraham (Gen. 23-24). Zoals de knecht een bruid zocht voor de zoon van zijn heer, zo vergadert de Heilige Geest nu een bruidsgemeente voor de Zoon, die werkelijk het offer van Zijn leven heeft gebracht en weer uit de dood is opgestaan. En dit is geheel in overeenstemming met het raadsbesluit van God de Vader.

Tijdens Zijn leven op aarde bleef Christus dus alleen, in die zin dat er tussen Hem en mensen die dood waren in misdaden en zonden géén levensverbinding, géén werkelijke verwantschap mogelijk was. Wat dode zondaars nodig hebben, is een gestorven en opgestane Heiland, die de dood heeft overwonnen en die ons Zijn opstandingsleven schenkt! Daarom zegt de profeet Jesaja dat Christus pas nageslacht

(‘zaad’, SV) zou zien, nadat Hij Zichzelf ten schuldoffer had gesteld (Jes. 53:10). Door Zijn *sterven* heeft Christus veel vrucht gedragen. Een hechte band tussen Hem en ons kon pas tot stand komen, nadat onze zonden waren weggedaan en heel ons oude bestaan als kinderen van een gevallen Adam was geoordeeld in Zijn dood, zodat onze oude mens met Christus gekruisigd was (Rom. 6:6).

Iedere levensverbinding met Hem is het resultaat van Zijn dood en opstanding. Dat geldt zowel voor (1) de familiebetrekking tussen Christus als de laatste Adam en de velen die als een nieuw mensengeslacht met Hem verbonden zijn (Rom. 5; 1 Kor. 15), alsook voor de beide belangrijke relaties die wij in de brief aan de Efeziërs vinden:

- (2) de afhankelijkheidsrelatie tussen het Hoofd en het lichaam (Ef. 1 en 4);
- (3) de liefdesrelatie tussen de Bruidegom en de bruidsgemeente (Ef. 5).

3. Het Hoofd en het lichaam

Al deze betrekkingen vloeien voort uit de dood en de opstanding van Christus. Hij is pas na Zijn opstanding uit de doden het familiehoofd geworden van een nieuwe generatie van mensen, die met Hem verbonden en verenigd zijn. Als zodanig is Hij een levendmakende geest, die het nieuwe leven meedeelt aan al de Zijnen (Joh. 20:22; 1 Kor. 15:45). Zo is ook de relatie tussen het hemelse Hoofd en de Gemeente als het lichaam van Christus hier op aarde pas gelegd na Zijn opstanding en verheerlijking. De betrekking Hoofd-lichaam is tot stand gebracht door de Heilige Geest, die vanuit de hemel is uitgestort over degenen die Christus toebehoren.

Het is een eenheid die door de *Geest* is gevormd: door één Geest zijn wij tot één lichaam gedoopt; er is één lichaam en één Geest (1 Kor. 12:13; Ef. 4:4). De Heilige Geest is de levende band tussen het Hoofd in de hemel en de leden van Zijn lichaam op aarde, alsmede tussen de leden van het lichaam onderling.

4. De Bruidegom en de bruid

Wat betreft de relatie tussen Christus als de Bruidegom en de Gemeente als de bruid van het Lam, is ook duidelijk dat die gevormd is *na* het volbrengen van het verlossingswerk. Weliswaar heeft Christus de Gemeente al vóór die tijd liefgehad en Zichzelf voor haar overgegeven; maar er kon pas sprake zijn van een bewuste liefdeband, nadat Hij door Zijn werk de passende grondslag hiervoor had gelegd. Adam onderkende dat Eva van zijn vlees en van zijn gebeente was, want zij was *uit* hem genomen en had haar bestaan aan *hem* te danken. Zo erkent Christus de Gemeente nu als Zijn bruid, omdat zij de vrucht van Zijn offer en Zijn verlossingswerk is. Hij spreekt het uit dat zij van Zijn vlees en van Zijn gebeente is, dat zij helemaal beantwoordt aan Zijn wensen en deel heeft aan Zijn leven.

De Gemeente is de hemelse bruid van de tweede Mens, de laatste Adam, en dat zal straks bij de bruiloft van het Lam voor het oog van de hele schepping worden getoond (Openb. 19:6-10). De *huidige* relatie tussen Christus en de Gemeente valt te vergelijken met de verhouding van een man tot zijn ondertrouwde vrouw (Rom. 7:4; 2 Kor. 11:2-3). Daarentegen is Israël de vrouw van Jahweh; dat is een *andere* liefdeband, die na de opname van de Gemeente openlijk zal worden hersteld.

5. Wij zijn van Zijn vlees en van Zijn gebeente

De woorden ‘van Zijn vlees en van Zijn gebeente’ (Ef. 5:30, SV en HV), ontbreken in diverse handschriften. Toch vormt dit geen bezwaar om de parallel te trekken tussen Christus en de Gemeente enerzijds, en Adam en Eva anderzijds. Deze passage in Efeziërs 5 bevat immers *meerdere* verwijzingen naar Genesis 2. De Gemeente is zowel het lichaam als de bruid van Christus – precies zoals Eva van Adams eigen vlees en gebeente was en tévens als zijn bruid tot hem werd gebracht en met hem verenigd werd.

Dit brengt van *beide* kanten verplichtingen met zich mee, en die worden hier dan ook uiteengezet:

(1) van de kant van Christus is daar Zijn voortdurende zorg en liefde voor de Gemeente – Hij voedt en koestert haar;

(2) op de bruidsgemeente rust de plicht afhankelijk van haar Hoofd te zijn en onderdanigheid jegens Hem te tonen.

Wat Christus aangaat, is er *volmaakte* trouw in Zijn zorg voor de Gemeente. Hij zal niet rusten voordat Hij haar onberispelijk en zonder vlek of rimpel heeft binnengebracht in Zijn heerlijkheid. Maar wat onszelf betreft, mogen wij ons wel afvragen of wij aan Zijn gezag onderworpen zijn en of wij in praktijk brengen wat destijds tot de bruid van de Koning werd gezegd: *‘Hij is uw Heer; buig u dus voor Hem neer’* (Ps. 45:12).

In dit verband wil ik ten slotte nog wijzen op een andere oudtestamentische geschiedenis, waar een soortgelijke uitdrukking voorkomt. Toen het volk Israël tot de erkenning kwam dat het deel had aan koning David en met hem verwant was, riep het uit: *‘Zie, wij zijn uw gebeente en uw vlees’* (2 Sam. 5:1; 1 Kron. 11:1SV). De consequentie daarvan was dat het volk het gezag van David aanvaardde en hem tot koning zalfde! Hier vinden wij een prachtig beeld van de erkenning van de kant van de leden van Gods volk van het hoofdschap van Christus. De waarheid van de Gemeente als het lichaam en de bruid van Christus kon in het Oude Testament nog niet worden geopenbaard, maar wij zien hier wel een type van de praktische verwerkelijking ervan. Dit houdt in dat wij tot de erkenning komen van onze éénmaking met Hem en van het gezag dat Hij op grond daarvan als ons hemelse Hoofd bezit.

*Wij zijn leden hier beneden
van ons Hoofd dat boven is.
Hij heeft ons de weg bereid
naar des hemels heerlijkheid.*

Boeken om de Bijbel 2009

